

Aleksić Boško¹, Vlasćislav Bađura¹, Aleksandar Stefanović², Jano Kurai³, Darko Jovanović⁴

POSTOJEĆE STANJE STANDARDA U OBLASTI ZAVARIVANJA U SRBIJI CURRENT CONDITIONS OF STANDARDS IN WELDING IN SERBIA

Stručni rad / Professional paper

UDK / UDC:

Rad primljen / Paper received:

Mart 2014.

Adresa autora / Author's address:

¹CertLab.Co, Pančevo, Svetozara Miletića 5

²Institut za standardizaciju Srbije, Beograd, Stevana Brakusa2

³PED Inspekt, Beograd, Resavsalka 24/II

⁴Professional Control Group, Beograd, Đorđa Stanojevića 11đ

Rad je u izvornom obliku objavljen u Zborniku sa savetovanja „ZAVARIVANJE 2014“ održanog na Borskom jezeru 4-7. Juna 2014

Ključne reči: Standard, zavarivanje, Institut za standardizaciju Srbije (ISS)

Abstract: Standard, welding, Institute for standardization of Serbia (ISS)

Rezime: U periodu od 2007. do 2013. godine ISS je objavio 21.925 srpskih standarda i srodnih dokumenata kojima su preuzeti odgovarajući evropski standardi, odnosno srodni evropski dokumenti. U istom periodu ISS je povukao 11.217 ranije objavljenih srpskih standarda i srodnih dokumenata koji su bili u suprotnosti (konfliktu) sa preuzetim evropskim ili zastareli i nerelevantni, kao i u međuvremenu povučene evropske standarde. Drugim rečima, do 31. decembra 2013. godine ISS je preuzeo i objavio kao srpske standarde oko 93,5 % svih evropskih standarda za koje je do tada istekao rok za objavljivanje na nacionalnom nivou, uključujući njihove izmene i dopune (amandmane), a isključujući ispravke (korigendume).

Abstract: During the period from 2007. to 2013. ISS has published 21 925 Serbian standards and related documents which have adopted and included all the relevant European standards, and other related EU documents. During the same period, the ISS has withdrawn 11 217 previously published Serbian standards and related documents which were in contradiction (conflict) with the adopted European standards, or outdated and irrelevant, or they were European standards that have been withdrawn in the meantime. In other words, until December 31. 2013. the ISS has adopted and published as Serbian standards around 93.5% of all European standards which were due to be published on the national level until that date, including their supplements (amendments), but excluding corrections (corrigendum).

UVOD

U periodu od 1. januara 2007. do 31. decembra 2013. godine Institut za standardizaciju Srbije (ISS) je objavio 21.925 srpskih standarda i srodnih dokumenata kojima su preuzeti odgovarajući evropski standardi, odnosno srodni evropski dokumenti, i to 15.395 publikacija koje je objavio CEN (u neelektrotehničkim oblastima), 6.157 publikacija koje je objavio CENELEC (u elektrotehničkim oblastima) i 373 publikacija koje je objavio ETSI (u oblasti telekomunikacija). U istom periodu Institut za standardizaciju Srbije je povukao 11.217 ranije objavljenih srpskih standarda i srodnih dokumenata koji su bili u suprotnosti (konfliktu) sa preuzetim evropskim ili zastareli i nerelevantni, kao i u međuvremenu povučene evropske standarde. Drugim rečima, do 31. decembra 2013. godine Institut za standardizaciju Srbije je preuzeo i objavio kao srpske standarde

oko 93,5 % svih evropskih standarda za koje je do tada istekao rok za objavljivanje na nacionalnom nivou, uključujući njihove izmene i dopune (amandmane), a isključujući ispravke (korigendume). Tačnije, Institut za standardizaciju Srbije je preuzeo 91,84 % svih evropskih standarda koje je objavio CEN, među kojima je 92,78 % harmonizovanih evropskih standarda, kao i 93,92 % evropskih standarda koje je objavio CENELEC, među kojima je 94,95 % harmonizovanih evropskih standarda.

PLAN DONOŠENJA SRPSKIH STANDARDA I SRODNIH DOKUMENATA

Plan donošenja srpskih standarda i srodnih dokumenata su pripremile komisije za standarde u Institutu za standardizaciju Srbije na osnovu potrebe privrednih subjekata, organa državne uprave, tela za ocenjivanje usaglašenosti, naučno-istraživačkih organizacija, obrazovnih ustanova i

drugih zainteresovanih strana, čiji predstavnici učestvuju u radu komisija.

Pri preuzimanju su korišćene uglavnom tri metode usvajanja standarda: metoda proglašavanja, metoda preštampavanja i metoda prevođenja na srpski jezik.

Metoda prevođenja na srpski jezik je korišćena najmanje jer je njena primena zavisila isključivo od spremnosti zainteresovanih strana da u prevođenje standarda dobrovoljno investiraju potrebna sredstva i/ili rad svojih stručnjaka.

Samo u 2013. godini Institut je objavio 3.325 srpskih standarda i srodnih dokumenata, a istovremeno je povučen 2.071 srpski standard i srodni dokument. Od 3.325 objavljenih standarda i srodnih dokumenata, 176 je objavljeno na srpskom, a 3.149 na engleskom jeziku koje je donelo i usvojilo oko 140 komisija Instituta. Pregled broja realizovanih srpskih standarda i srodnih dokumenata, nacrti i definitivnih tekstova nacrti standarda u prethodnoj godini dat je u tabeli 1.

Vrsta dokumenta	Na srpskom jeziku	Na engleskom jeziku	Ukupno
Nacrt standarda	210	2.099	2.309
Definitivni tekst nacrti standarda	220	2.432	2.652
Standard	176	3.149	3.325

Tabela 1. □ Pregled broja realizovanih srpskih standarda i srodnih dokumenata, nacrti i definitivnih tekstova nacrti standarda u 2013. godini

U tabeli 2 je dat pregled usvojenih i objavljenih standarda do kraja 2014. godine [1].

Oznaka srpskog standarda	Naslov na srpskom jeziku	Naslov na engleskom jeziku
SRPS C.H3.016:1984	Zavarivanje - Obložene elektrode za ručno elektrolučno zavarivanje livenog gvožđa - Označavanje, opis i područje primene	Covered electrodes for manual arc welding of cast iron - Code and symbols for identification
SRPS C.T3.058:1985	Dodatni i pomoćni materijali za zavarivanje - Ispitivanje lemljivosti pomoću epruvete sa promenljivim zazorom	Investigation of brazeability using a varying gap test piece
SRPS C.T3.059:1989	Zavarivanje i srodni postupci - Spojevi izvedeni mekim i tvrdim lemljenjem - Postupci ispitivanja mehaničkih osobina	Welding and allied processes -- Assemblies made with soft solders and brazing filler metals -- Mechanical test methods
SRPS C.T3.095:1989	Zavarivanje i srodni postupci - Zavarivanje betonskog čelika - Tehnički uslovi i ispitivanja	Welding of reinforcing steel - Technical requirement and tests
SRPS CEN ISO/TR 15608:2008	Zavarivanje - Uputstvo za sistem grupisanja metalnih materijala	Welding - Guidelines for a metallic materials grouping system (ISO/TR 15608:2005)
SRPS CEN ISO/TR 17641-3:2011	Ispitivanje sa razaranjem zavarenih spojeva na metalnim materijalima - Ispitivanje zavarenih spojeva na tople prsline - Elektrolučni postupci zavarivanja-Deo 3: Ispitivanja sa spoljašnjim opterećenjem	Destructive tests on welds in metallic materials - Hot cracking tests for weldments - Arc welding processes - Part 3: Externally loaded tests (ISO/TR 17641-3:2005)
SRPS CEN ISO/TR 17844:2008	Zavarivanje - Upoređivanje standardizovanih metoda sprečavanja hladnih prslina	Welding - Comparison of standardised methods for the avoidance of cold cracks (ISO/TR 17844:2004)
SRPS CEN ISO/TR 20172:2011	Zavarivanje - Sistemi grupisanja materijala - Evropski materijali	Welding - Grouping systems for materials - European materials (ISO/TR 20172:2009)

-Kraj 1. dela

NASTAVAK U SLEDEĆEM BROJU